

DEMOKRACIJA

Leto VI. - Štev. 32

Trst - Gorica 8. avgusta 1952

Je „Borba“ odgovorila?

Potreba jasne politike

V našem zadnjem uvdaniku smo podobno kakor že enkrat prej vprašali, kaj pomenijo razne dvoumne izjave jugoslovanskih politikov, ki so govorili o tržaškem vprašanju. Prvič je izrazil naše vprašanje Kirič, drugič pa Tito. Tako z ene kakor z druge strani doslej še nismo prejeli nobenega odgovora. Celo Primorski dnevnik je molčal, kar da bi bil v zadregi.

Pač pa je beograjska poloficielna Borba v pondeljek objavila nov članek, v katerem obravnava ednose z Italijo in seveda tudi tržaško vprašanje. Kaj piše ta list? Primorski dnevnik prinaša izvleček zadevnega članka, čigar zaključek naj bi glasil približno takole: »Jugoslavija je pripravljena prispevati k restitui tržaškemu vprašanju, toda ne na račun svojih pravičenih in življenjskih interesov v Trstu, niti ne na račun prebivalstva Trsta, najmanj pa na račun našega življaja. Nato ugotavlja Borba, da je za tako rešitev potrebna dobra volja z druge strani, ki je pa seveda ni.«

Po tolmačenju Corriera di Trieste, naj ot te osebe pomenile, da Jugoslavija še vedno trdno vztraja na ohranitvi in urešenosti Svobodnega tržaškega ozemlja, kakršnega predvideva mirovna pogodba z Italijo. Toda to je seveda samo njegovo tolmačenje, saj si se Primorski dnevnik ni upal napisati kaj takega. In v tem primeru je ravnal pravilno.

Cemur se pa najbolj čudimo, ni v tolkli meri politična neaktivnost naših upraviteljev, ki svojo nalogojemljejo in pojmujejo s čisto tehnične strani ter svoje posle vodijo po načelu izogibanja vsakemu nadležnemu sporu, zavedajoč se vnaprej, da bi po primeru generala Wintertonja za zeleno mizo mednarodnih konferenc potegnili krajiške. Cudno je in nas naravnost osupne dejstvo, s karko nepojimljivo! Lahkomiselnost ti naši zadobni upravitelji rrehajo preko odmrušča, da se ne samo naš narod, ampak z njim cela Srednja Evropa odreže od Jadranskega morja.

Cemur se pa najbolj čudimo, ni v tolkli meri politična neaktivnost naših upraviteljev, ki svojo nalogojemljejo in pojmujejo s čisto tehnične strani ter svoje posle vodijo po načelu izogibanja vsakemu nadležnemu sporu, zavedajoč se vnaprej, da bi po primeru generala Wintertonja za zeleno mizo mednarodnih konferenc potegnili krajiške. Cudno je in nas naravnost osupne dejstvo, s karko nepojimljivo! Lahkomiselnost ti naši zadobni upravitelji rrehajo preko odmrušča, da se ne samo naš narod, ampak z njim cela Srednja Evropa odreže od Jadranskega morja.

Ce namreč pretehtamo besede, iki jih je Borba napisala, potem moramo brez nadaljnje reči, da so sicer lepe, a presneto nedolocene. V njih ni nič konkretnega. Jugoslavija ne bo prispevala k restitu tržaškemu vprašanju nič takega, kar bi šlo na račun njenih upravičenih interesov ali na račun tukajšnjega jugoslovanskega življa... To je splošna obljuba, kakršno je izrekel voditi beograjski list. Toda, kje so meje, do koder in kakšen naj bi bil prispevek, ki ga Jugoslavija še lahko da za prijateljsko rešitev tržaškega vprašanja, ne da bi s tem škodovala svosjim in našim življenjskim koristim, tega nam Borba nikjer ne pove. Ali je ohranitev Svobodnega tržaškega ozemlja znotraj ali zunaj meje tega popuščanja, tudi o tem Borba ne rece jasne besedice. Borba se zadovoljil z ugotovitvijo, da Jugoslavija ne bo šla preko naših koristi, toda mi vemo, da smatra nekdo lahko naše koristi in življenje dovolj zajamečeno samo v okviru Svobodnega tržaškega ozemlja, v neodvisnosti od Italije, lahko se pa tudi zadovoljil s papirnatimi obljubami o spoštovanju naših manjšinskih pravic. Kakšno pot bo torej ubrala Jugoslavija?

Borba na to ni odgovorila. Pusca si odprta vsa vrata. Nekateri vidi jo seveda v tem zopet višek modrosti. V zasebnih razgovorih trdijo, ssaj itak ne morejo drugace ravnavati, sedaj so v defenzivi, ali ne vidite nikako močne diplomatske akcije so sprožili Italijani? Toda mi se nikar ne moremo zadovoljiti s temi, ki hvalijo ta sploš v nezninama. Prav temu izvijaju, neprestanom menjavanju stališč, enkrat ponujanja Trsta Togliattiju, pred tem zahtevam po njegovi priključitvi k Jugoslaviji, nato zopet neprikritim predlogom za razdelitev Svobodnega tržaškega ozemlja med Jugoslavijo in Italijo, končno zahtevati po ohranitvi Svobodnega tržaškega ozemlja itd. se moramo zahvaliti, da jugoslovanskega stališča v tržaškem vprašanju danes nihče na svetu več ne jemlje resno.

Menda ni nikar, ki ne bi pridril našim besedam, če rečemo, da bi bil ročaj tržaškega vprašanja vse drugačen, če bi Jugoslavija od vsega začetka pokazala, da ve, kaj hoče, in če bi na takem enkrat poddarjenem načelu tudi vprašala. Tega pa ni storila in danes z izjavami svojih odgovornih državnika zopet zapleta v nekakšno umetno meglo. Zato se ne sme čuditi, če drugi pričakujejo, da bodo od nje lahko izsilili vse, kar si žele, saj lahko vidijo kolikor je v teku borih petih let izpremenila svoje mnenje.

Po našem pa je tako postopanje Jugoslavije napačno in zato nas tudi najnovejše pisanje Borbe ni prav nič zadovoljilo. Ponovno zahtevamo, da mora to igračkanje nehati. Verjetno to komu ne bo prav. Smatramo bo, da se nepoklicani vtičamo v njegovo veliko igro. Toda s tem se mora pač spriznati, saj je vprašanje naša koža in zato pač smo skrbeti. * *

Ultima Notizie od 4. t. m. govore o pionirjih kulure na divjem zahodu. Po tem prikazu smo mi brezpravni Indijanci, italijanski kolonisti pa nosilci novega reda. Ubogi revčki in nevedenči! Zanje, ki zgodovino Evrope presojajo skozi povčevalno steklo svojega slepega nacionalizma, seveda pojem sodelovanja med narodi, to je sedelova-

vanja mnogih enakopravnih narodov na istem prostoru, nima nobenega smisla, ker imajo smisla edino, da so pojem njihovega ozeka monopola.

Oni ne poznajo preteklosti in zgodovine teh krajev, oni nimajo niti najmanjšega pojma o vlogi Slovanov v tej preteklosti ter o tem, koliko zaslug imamo prav mi za pojem evropskega sodelovanja na tem področju, kjer smo prav mi na tej izpostavljeni točki še vedno nosili nekega svetlega izročila.

Zanje smo divči zahod, narod brez zgodovine in brez kulture!

In sproč tako očitnega spričevala italijanskega neznanja, slabe vzgoje in njihovega nerazumevanja preteklosti ter naloge teh krajev, naši zahodni upravitelji uganjajo politiko noja, ki se jim že danes tako kruto maščuje na Koreji, v Iranu in v Egiptu, in ki pomeni prenove.

Tudi Somalcii so namreč pokazali, da se danes ne vlade več z zakoni zapesti in sile....

DRUGAČE NI MOGOČE

Spoštovanje pravnega reda je edini zdravi temelj vsake stvarne politike

Nedavni govor maršala Tita je živo odjeknil v vrstah italijanske javnosti in brez daljnega moremo razumeti, da se je začelena rešitev jugoslovansko - italijanskega spora oddalila bolj kot bi za stvar evropskega miru bilo želeli, zaradi česar vsi prizadeti krogli z izvestno zaskrbljenostjo gledajo na področje jugoslovansk - italijanskih odnosov.

Ce se hočemo zareti v jedro stvari, moremo oraziti, da se zavest javnega mišljenja, in to ne samo pri nas, ampak tudi v sosednji Italiji vse bolj približuje zamislji, da je v mednarodnih vprašanjih vendarje najprimernejši osloniti se na čvrste temelje mednarodnih pogodb, in opustiti tisto kar je bilo tako značilno za italijansko politiko, to je težnjo, da bi z zakulisnim šarjenjem dosegla kaknereal učinek, in težnjo, da bi na izumetnjeni način prikazala neko neobstojeo ljudsko voljo.

Kar koli se je o osnutku Svobodnega tržaškega ozemlja že reklo in kakor koli se je o njem razpravljalo, vendarje drži, da z osnutkom Svobodnega tržaškega ozemlja nihil ustvarjen noben umetni stvor.

Ko se je Trst redal ali bolje rečeno poveril avstrijskem vojvodom habsburškega rodu, se jim je kakor izpričujejo listine iz septembra 1382 — poveril s pridržkom po-

to koli se je o osnutku Svobodnega tržaškega ozemlja že reklo in kakor koli se je o njem razpravljalo, vendarje drži, da z osnutkom Svobodnega tržaškega ozemlja nihil ustvarjen noben umetni stvor.

Ko se je Trst redal ali bolje rečeno poveril avstrijskem vojvodom habsburškega rodu, se jim je kakor izpričujejo listine iz septembra 1382 — poveril s pridržkom po-

to koli se je o osnutku Svobodnega tržaškega ozemlja že reklo in kakor koli se je o njem razpravljalo, vendarje drži, da z osnutkom Svobodnega tržaškega ozemlja nihil ustvarjen noben umetni stvor.

Ko se je Trst redal ali bolje rečeno poveril avstrijskem vojvodom habsburškega rodu, se jim je kakor izpričujejo listine iz septembra 1382 — poveril s pridržkom po-

to koli se je o osnutku Svobodnega tržaškega ozemlja že reklo in kakor koli se je o njem razpravljalo, vendarje drži, da z osnutkom Svobodnega tržaškega ozemlja nihil ustvarjen noben umetni stvor.

Ko se je Trst redal ali bolje rečeno poveril avstrijskem vojvodom habsburškega rodu, se jim je kakor izpričujejo listine iz septembra 1382 — poveril s pridržkom po-

to koli se je o osnutku Svobodnega tržaškega ozemlja že reklo in kakor koli se je o njem razpravljalo, vendarje drži, da z osnutkom Svobodnega tržaškega ozemlja nihil ustvarjen noben umetni stvor.

Ko se je Trst redal ali bolje rečeno poveril avstrijskem vojvodom habsburškega rodu, se jim je kakor izpričujejo listine iz septembra 1382 — poveril s pridržkom po-

to koli se je o osnutku Svobodnega tržaškega ozemlja že reklo in kakor koli se je o njem razpravljalo, vendarje drži, da z osnutkom Svobodnega tržaškega ozemlja nihil ustvarjen noben umetni stvor.

Ko se je Trst redal ali bolje rečeno poveril avstrijskem vojvodom habsburškega rodu, se jim je kakor izpričujejo listine iz septembra 1382 — poveril s pridržkom po-

to koli se je o osnutku Svobodnega tržaškega ozemlja že reklo in kakor koli se je o njem razpravljalo, vendarje drži, da z osnutkom Svobodnega tržaškega ozemlja nihil ustvarjen noben umetni stvor.

Ko se je Trst redal ali bolje rečeno poveril avstrijskem vojvodom habsburškega rodu, se jim je kakor izpričujejo listine iz septembra 1382 — poveril s pridržkom po-

to koli se je o osnutku Svobodnega tržaškega ozemlja že reklo in kakor koli se je o njem razpravljalo, vendarje drži, da z osnutkom Svobodnega tržaškega ozemlja nihil ustvarjen noben umetni stvor.

Ko se je Trst redal ali bolje rečeno poveril avstrijskem vojvodom habsburškega rodu, se jim je kakor izpričujejo listine iz septembra 1382 — poveril s pridržkom po-

to koli se je o osnutku Svobodnega tržaškega ozemlja že reklo in kakor koli se je o njem razpravljalo, vendarje drži, da z osnutkom Svobodnega tržaškega ozemlja nihil ustvarjen noben umetni stvor.

Ko se je Trst redal ali bolje rečeno poveril avstrijskem vojvodom habsburškega rodu, se jim je kakor izpričujejo listine iz septembra 1382 — poveril s pridržkom po-

to koli se je o osnutku Svobodnega tržaškega ozemlja že reklo in kakor koli se je o njem razpravljalo, vendarje drži, da z osnutkom Svobodnega tržaškega ozemlja nihil ustvarjen noben umetni stvor.

Ko se je Trst redal ali bolje rečeno poveril avstrijskem vojvodom habsburškega rodu, se jim je kakor izpričujejo listine iz septembra 1382 — poveril s pridržkom po-

to koli se je o osnutku Svobodnega tržaškega ozemlja že reklo in kakor koli se je o njem razpravljalo, vendarje drži, da z osnutkom Svobodnega tržaškega ozemlja nihil ustvarjen noben umetni stvor.

Ko se je Trst redal ali bolje rečeno poveril avstrijskem vojvodom habsburškega rodu, se jim je kakor izpričujejo listine iz septembra 1382 — poveril s pridržkom po-

to koli se je o osnutku Svobodnega tržaškega ozemlja že reklo in kakor koli se je o njem razpravljalo, vendarje drži, da z osnutkom Svobodnega tržaškega ozemlja nihil ustvarjen noben umetni stvor.

Ko se je Trst redal ali bolje rečeno poveril avstrijskem vojvodom habsburškega rodu, se jim je kakor izpričujejo listine iz septembra 1382 — poveril s pridržkom po-

to koli se je o osnutku Svobodnega tržaškega ozemlja že reklo in kakor koli se je o njem razpravljalo, vendarje drži, da z osnutkom Svobodnega tržaškega ozemlja nihil ustvarjen noben umetni stvor.

Ko se je Trst redal ali bolje rečeno poveril avstrijskem vojvodom habsburškega rodu, se jim je kakor izpričujejo listine iz septembra 1382 — poveril s pridržkom po-

to koli se je o osnutku Svobodnega tržaškega ozemlja že reklo in kakor koli se je o njem razpravljalo, vendarje drži, da z osnutkom Svobodnega tržaškega ozemlja nihil ustvarjen noben umetni stvor.

Ko se je Trst redal ali bolje rečeno poveril avstrijskem vojvodom habsburškega rodu, se jim je kakor izpričujejo listine iz septembra 1382 — poveril s pridržkom po-

to koli se je o osnutku Svobodnega tržaškega ozemlja že reklo in kakor koli se je o njem razpravljalo, vendarje drži, da z osnutkom Svobodnega tržaškega ozemlja nihil ustvarjen noben umetni stvor.

Ko se je Trst redal ali bolje rečeno poveril avstrijskem vojvodom habsburškega rodu, se jim je kakor izpričujejo listine iz septembra 1382 — poveril s pridržkom po-

to koli se je o osnutku Svobodnega tržaškega ozemlja že reklo in kakor koli se je o njem razpravljalo, vendarje drži, da z osnutkom Svobodnega tržaškega ozemlja nihil ustvarjen noben umetni stvor.

Ko se je Trst redal ali bolje rečeno poveril avstrijskem vojvodom habsburškega rodu, se jim je kakor izpričujejo listine iz septembra 1382 — poveril s pridržkom po-

to koli se je o osnutku Svobodnega tržaškega ozemlja že reklo in kakor koli se je o njem razpravljalo, vendarje drži, da z osnutkom Svobodnega tržaškega ozemlja nihil ustvarjen noben umetni stvor.

Ko se je Trst redal ali bolje rečeno poveril avstrijskem vojvodom habsburškega rodu, se jim je kakor izpričujejo listine iz septembra 1382 — poveril s pridržkom po-

to koli se je o osnutku Svobodnega tržaškega ozemlja že reklo in kakor koli se je o njem razpravljalo, vendarje drži, da z osnutkom Svobodnega tržaškega ozemlja nihil ustvarjen noben umetni stvor.

Ko se je Trst redal ali bolje rečeno poveril avstrijskem vojvodom habsburškega rodu, se jim je kakor izpričujejo listine iz septembra 1382 — poveril s pridržkom po-

VESTITI Z GORIŠKEGA

ČUDNE ZAHTEVE

Klub odloku, ki je priznal italijansko državljanstvo, zahtevajo od beguncov opis v imenik tujcev

O zahtevi karabinjerjev v videmski pokrajini, pravzaprav v nadški dolini, da se slovenski begunci prijavijo kot tuji, smo že pisali in se v našem listu pritožili zaradi tegevosti krivičnega pritiska.

Opcijske izjave so zdaj ugodno rešene in tozadnevi odloki ležijo na zunanjem ministrstvu v Rimu in na videmski prefekturi. Kljuno temu nadaljujejo karabinjerji s prisotkom na beguncev in jih pozivajo, naj se v določenem roku prijavijo kot tuji državljan in dvignejo tako imenovani smogli do sogniorjan. Značilno je, da se je ta pritiske začel vršiti pred par meseci, ko je že bilo znano, da so vse opcije izjave ugodno rešene, prav po dogovoru med Italijo in Jugoslavijo od 23. decembra 1950.

Optanti, ki so s položitvijo odlokov na rimsko zunanje ministrstvo že postali italijanski državljan, izražajo upravičeno bojanje, da jih karabinjerji nalašč pozivajo, saj se prijavijo kot tuji, da jim bodo potem rekli, da so s tem odpovedali opciji izjave in tozadnemu odloku, ki jim priznava italijansko državljanstvo. Sum utegne biti u temelju, ker do danes, skozi pet let, karabinjerji kaj takega niso zahtevali.

V zadeti menimo, da karabinjerji nimajo pravice pozivati optante, naj se prijavijo kot tuji, ko so opcija odloki že na prefekturi odnosno na ministrstvu v Rimu. Hkrati menimo, da nasproti takemu krivičnemu nastopu karabinjerji niso prizadeti optanti dolžni odzvati se pozivu karabinjerjev.

Na drugi strani pa bil že skrajni čas, da rimska in jugoslovanska vlada objavita točno besedilo dogovora od 23. decembra 1950, in da Jugoslavija zahteva spôstovanje sporazuma kot stranka, ki je dogovor podpisala!

Seja na goriškem gradu

V soboto 2. avgusta je spet bila seja goriškega občinskega sveta, na kateri so soglasno potrdili sklep, naj se obnovijo nekatere stavbe v Ascolijski ulici, kjer živijo natrpane v zdravstveno zelo slabem položaju nekatere ubožne družine z otroki, ki so tako podvrženi bolezni. Zlasti tuberkuloza je v teh hišah najbolj razvita, tako da je vseh

Italijanstvo Gorice!...

Pred nekaj tedni so na goriškem gradu priredili poroko po starem goriškem običaju.

Mafinska revija *Tempo* od 2. avgusta prinaša sliko poročencev in obreda ter piše, da so poročenca z prilikom dali vino, kruh in sol. Nevesta pa, da je nosila na glavi tradicionalno ruto (...ta tradicionalne vrata). Sledi pa je pač za pristno-italijanstvo Gorice, po slovenskem običaju, saj je bilo le med Slovenci in navadi, da so poročenci prejeli vino, kruh in sol ali vsaj kruh in sol kot marsikje še danes. Ruta pa je slovensko ime rute, ki je nosil na glavi vsaka slovenska nevesta!

Italijani pa bodo pili iz *Tempa* pristno zgodovinsko laž in bodo še naprej trdili, da je Gorica italijanska od rojstva...

Obljube ali kaj več?

Pokrajinski tajnik demokristjanov, inž. Graziato, se je pred kratkim vrnil iz Rima. S seboj je prinesel poln koš obljub in zagotovil s strani vladnih krogov, da bo po-

skrbljeno čimprej in čim bolje, da bo poroka po starem goriškem običaju.

Pred zaključkom seje je g. Pavlin od DFS predlagal, naj bi svet izglasoval resolucijo proti neutemeljeni ukinitvi otroške kolonije v Ukvah. Kolonijo je odprla in vodila Dijaška matica in Gorice, ki je zaprosila za dovoljenje že meseca maja. Kolonijo pa je odprla in vodila, čeprav ni se prejela tozadnega dovoljenja, kot prejšnja leta, ki je bilo dostavljeno naknadno.

Svede so se vsi italijanski vedeni svetovalci z županom in podžupanom Pavlinovi zahtevi uprili z izgovorom, da ne spada v njihovo pristojnost, ker je kolonijo ukinila videmski prefektura. Predlog g. Pavlina je potrdil tudi naš svetvalec g. Bratuž, zaradi česar ga je župan krivično obsojal. *Gioriale di Trieste* od nedelje 3. t. m. pa očitelj.

Vse seveda, ker jih resnica, ki je g. Bratuž vneto zagovarja, v oči bode!

Zakaj nepotrebne sitnosti?

Več strank se nam je že pritožilo, da imajo previlek stroške z iskanjem konzularnega vizuma za potovanje v Jugoslavijo.

Ko dobi stranka potni list od italijanskih oblastev, mora izpolniti posebno polo s kakimi tridesetimi vprašanji o vročih, namenih in smeri potovanja v Jugoslavijo ter jo poslati jugoslovanskemu konzulatu v Milan. Ta poslije polo z vprašanjem, ki mora biti izpolnjena v treh izvodih, oblastem v Jugoslavijo. Ce dobi po več tednih in celo mesecih čakanja stranka povoljni odgovor, mora poslati na konzulat s denarne pristojbine in slike.

Dogaja pa se, da prav stranke, ki vizum nujno potrebujejo zaradi neodložljivih opravil v Jugoslaviji, vizuma ne dobijo, ne da bi jim konzulat navedel vzroka.

Nekaj časa sem prihaja v Gorico vsakega 25. dne v mesecu posebni uradnik jugoslovenskega konzulata v Milanu, ki je strankam na razpolago. Toda tudi ta odposlane ne more pomagati v takih primerih in zahteva od strank, naj za obnoviti vizuma ponovijo prošnjo na počah v treh izvodih, plačajo ponovno

pristojbine in vpošiljejo nove slike! To je že odveč, kar se zahteva od ljudi, ki se zaradi tega upravičeno pritožuje! Zgodilo se je tudi, da ne kaže že priletni ženska dobila potni list od italijanskih oblastev, ker bi moral v Jugoslavijo, da se s svojim zaročencem dogovori za sklenitev poroke. Kaj mislite, kaj je zgodilo? Vizuma ni dobila in poroka je šla svede po vodi! Uboga ženska se ni mogla poročiti prej, ker ji tega ni dovoljeval njen gmotni položaj! Pa se upajo trditi, da so Titovi Jugoslaviji zamejski Slovenci pri scru in da ona šeči in podpira revne in delavne stote!...

Sadje na goriškem trgu

Medtem ko je sadje na drobno v mestnih prodajalnah še vedno precej drago, je cena sadju na debelo zadnje čase zelo padla. Lepo prvo vrste breske so še po 20, največ 30 lir kg. Brejci se hudejajo na Furiane, ki nudijo tako žahntno sadje po ceni, kakršne sami ne zmorcejo zaradi težjev in dražjega obdelovanja zemlje v Brdih.

Zaprt kolonija

Kolonija Goriške dijaške matice v Ukvah je moralna v pondeljek 4. t. m. poslati domov svoje otroke, ker je videmski prefektura odredila, da se mora ta kolonija zapreti.

Orožni domov

Po 70 letih se morajo sedaj italijanski orožni domovi vrhniti iz Eritreje, ker je ta bivša italijanska kolonija postala samostojna država z lastno vlogo in ustavo, kakor tudi z lastno politiko in orožništvom.

Slinavka

Iz Standreža se je slinavka — kot se zdi — že raznesla drugam. Zadnje živinodravniško poročilo omenja en primer iz Fare in druga iz Gorice. Če oblastva ne podne energično posegla v stvar, bo težko dokončno rešiti to težko vprašanje, ki muči našega kmeta.

Novo telefonsko središče

V kratkem bo začelo poslovati novo avtomatično telefonsko središče v novi TELVE palači v Crispinjevi ulici. Družba obvešča, da sprejema nove telefonske naročnike, kar doslej ni bilo mogoče zaradi omrežja.

Katoliškemu glasu

Ker je Katoliški glas, klub izjavil v zadnji številki, da je zaradi polemika o nabrežinskem dogodku končana, spet zasukal zastavo v drugo smer, mu bomo odgovorili v prihodnji številki.

ELETRIFIKACIJA POSTOJNSKEGA OKRAJA

Od maja 1951 je bilo elektificiranih 85 vasi in naselkov postojnskega okraja. Vrednost elektifikacijskih del za 73 vasi znaša 140 milijonov 416.390 din. Koristniki so prispevali v delu, blagu in denarju nekaj nad 9 milijonov din.

NIZJE CENE

Opekarne v Sloveniji so znile cene svojim proizvodom za 15 do 20 odstotkov. Komad opeke stane zdaj od 4 do 5 din.

Vojne pokojnine

C. 118 zakona od 10. avg. 1950 štev. 648 določa, da zapade po dveh letih, od kar je stopil ta zakon v veljavno, rok za vložitev prošnje za priznanje in izplačilo vojne pokojnine in drugih denarnih nakazil, ki jih predvidevala člena 107 in 108 omenjenega zakona vojakom in svojim vojakom. To določilo velja tudi v zadevi čl. 53 navedenega zakona, ki predvideva povisek pokojnine za primer, da so se zdravstveni pogoji vojnega poahljenca poslabšali.

Ce pa se vojna vdova znova počeli po 50. letih starosti, nima pravice do toga.

Gori navedeni zakon je bil objavljen 1. sept. 1950 in je stopil takoj v veljavno. Vendar svetujemo prizadetim osebam, naj morebitno prošnjo vložijo do 31. avgusta t.l. In ker je lahko primer do poenca različen, svetujemo vsakomur, naj se pobriga vsaj za pregled svojega primera in vzame kak nasvet, da se ne bo kesal, ker morajo v nekaterih primerih prosi za določilo in izplačilo tudi tisti, ki so sicer prošnjo že vložili.

Vsem našim kmetovalcem svetujemo, naj se dobro seznanijo z določili omenjenega zakona in izkoristijo prilik, ki jim jo zakon nudi, da si pomagajo do lastne samostojne kmetije.

Kot dokaz resnosti tega zakona povremo, da so prav in naši pokrajinštvo, da marsikateri kmetje bili deležni take pomoči, ki jim je ni treba vratiti povrnil.

Vsem našim kmetovalcem svetujemo, naj se dobro seznanijo z določili omenjenega zakona in izkoristijo prilik, ki jim jo zakon nudi, da si pomagajo do lastne samostojne kmetije.

Isto pravico do penzije imajo oziroma sklenili, ki jim je zgodilo, da so dobro seznanjeni z določili omenjenega zakona in izkoristijo prilik, ki jim jo zakon nudi, da si pomagajo do lastne samostojne kmetije.

Isto pravico do penzije imajo oziroma sklenili, ki jim je zgodilo, da so dobro seznanjeni z določili omenjenega zakona in izkoristijo prilik, ki jim jo zakon nudi, da si pomagajo do lastne samostojne kmetije.

Isto pravico do penzije imajo oziroma sklenili, ki jim je zgodilo, da so dobro seznanjeni z določili omenjenega zakona in izkoristijo prilik, ki jim jo zakon nudi, da si pomagajo do lastne samostojne kmetije.

Isto pravico do penzije imajo oziroma sklenili, ki jim je zgodilo, da so dobro seznanjeni z določili omenjenega zakona in izkoristijo prilik, ki jim jo zakon nudi, da si pomagajo do lastne samostojne kmetije.

Isto pravico do penzije imajo oziroma sklenili, ki jim je zgodilo, da so dobro seznanjeni z določili omenjenega zakona in izkoristijo prilik, ki jim jo zakon nudi, da si pomagajo do lastne samostojne kmetije.

Isto pravico do penzije imajo oziroma sklenili, ki jim je zgodilo, da so dobro seznanjeni z določili omenjenega zakona in izkoristijo prilik, ki jim jo zakon nudi, da si pomagajo do lastne samostojne kmetije.

Isto pravico do penzije imajo oziroma sklenili, ki jim je zgodilo, da so dobro seznanjeni z določili omenjenega zakona in izkoristijo prilik, ki jim jo zakon nudi, da si pomagajo do lastne samostojne kmetije.

Isto pravico do penzije imajo oziroma sklenili, ki jim je zgodilo, da so dobro seznanjeni z določili omenjenega zakona in izkoristijo prilik, ki jim jo zakon nudi, da si pomagajo do lastne samostojne kmetije.

Isto pravico do penzije imajo oziroma sklenili, ki jim je zgodilo, da so dobro seznanjeni z določili omenjenega zakona in izkoristijo prilik, ki jim jo zakon nudi, da si pomagajo do lastne samostojne kmetije.

Isto pravico do penzije imajo oziroma sklenili, ki jim je zgodilo, da so dobro seznanjeni z določili omenjenega zakona in izkoristijo prilik, ki jim jo zakon nudi, da si pomagajo do lastne samostojne kmetije.

Isto pravico do penzije imajo oziroma sklenili, ki jim je zgodilo, da so dobro seznanjeni z določili omenjenega zakona in izkoristijo prilik, ki jim jo zakon nudi, da si pomagajo do lastne samostojne kmetije.

Isto pravico do penzije imajo oziroma sklenili, ki jim je zgodilo, da so dobro seznanjeni z določili omenjenega zakona in izkoristijo prilik, ki jim jo zakon nudi, da si pomagajo do lastne samostojne kmetije.

Isto pravico do penzije imajo oziroma sklenili, ki jim je zgodilo, da so dobro seznanjeni z določili omenjenega zakona in izkoristijo prilik, ki jim jo zakon nudi, da si pomagajo do lastne samostojne kmetije.

Isto pravico do penzije imajo oziroma sklenili, ki jim je zgodilo, da so dobro seznanjeni z določili omenjenega zakona in izkoristijo prilik, ki jim jo zakon nudi, da si pomagajo do lastne samostojne kmetije.

Isto pravico do penzije imajo oziroma sklenili, ki jim je zgodilo, da so dobro seznanjeni z določili omenjenega zakona in izkoristijo prilik, ki jim jo zakon nudi, da si pomagajo do lastne samostojne kmetije.

Isto pravico do penzije imajo oziroma sklenili, ki jim je zgodilo, da so dobro seznanjeni z določili omenjenega zakona in izkoristijo prilik, ki jim jo zakon nudi, da si pomagajo do lastne samostojne kmetije.

Isto pravico do penzije imajo oziroma sklenili, ki jim je zgodilo, da so dobro seznanjeni z določili omenjenega zakona in izkoristijo prilik, ki jim jo zakon nudi, da si pomagajo do lastne samostojne kmetije.

Isto pravico do penzije imajo oziroma sklenili, ki jim je zgodilo, da so dobro seznanjeni z določili omenjenega zakona in izkoristijo prilik, ki jim jo zakon nudi, da si pomagajo do lastne samostojne kmetije.

Isto pravico do penzije imajo oziroma sklenili, ki jim je zgodilo, da so dobro seznanjeni z določili omenjenega zakona in izkoristijo prilik, ki jim jo zakon nudi, da si pomagajo do lastne samostojne kmetije.

Isto pravico do penzije imajo oziroma sklenili, ki jim je zgodilo, da so dobro seznanjeni z določili omenjenega zakona in izkoristijo prilik, ki jim jo zakon nudi, da si pomagajo do lastne samostojne kmetije.

Isto pravico do penzije imajo oziroma sklenili, ki jim je zgodilo, da so dobro seznanjeni z določili omenjenega zakona in izkoristijo prilik, ki jim jo zakon nudi, da si pomagajo do lastne samostojne kmetije.

Isto pravico do penzije imajo oziroma sklenili, ki jim je zgodilo, da so dobro seznanjeni z določili omenjenega zakona in izkoristijo prilik, ki jim jo zakon nudi, da si pomagajo do lastne samostojne kmetije.

Isto pravico do penzije imajo oziroma sklenili, ki jim je zgodilo, da so dobro seznanjeni z določili omenjenega zakona in izkoristijo prilik, ki jim jo zakon nudi, da si pomagajo do lastne samostojne kmetije.

Kaj misli slovenska mladina? Bodoči rod oboja komunistični režim

Kdor hoče sklepati, kakšna bo bodoča usmeritev, kakšega naroda, mora ugotoviti predvsem, kaj misijo mladi rodovi, tisti, ki bodo dali jutri življenju svoj pecat. Komunistični režimi v vseh državah, zavedajo se, da ne morejo nikdar premagati spominov na srečnejše svobodno življenje, polagajo vse svoje upravne na mlade generacije. Tudi opazovalci iz tujine se co-gostoma z zaskrbljenostjo vprašujejo, kaj bo s temi pokolenji, ki jih pitajo samo zenostransko duševno hrano.

Toda, kakor vidimo, in to smo že nekajkrat ugotovili, smo vsaj glede slovenske mladine lahko popolnoma brez skrb. Vkljub redčem očlam, skozi katera bi moralna gledati po režimski želji na vsako stvar slovenska mladina le najde prilik, da se povzpne tudi do višjih in samostojnih sproznanj. Zato lahko verujemo in pričakujemo, da bo ta mladina hodila po samostojni poti in da ne bo nikdar postala slepo komunistično orodje, pokoren izvrevalcu brez kritičnih misli in pogledov.

Nov dokaz za pravilnost tega misijenja je pred kratkim prinesel sam Slovenski poročevalec (z dne 24. julija 1952) v članku pod pomembnim naslovom »Caveant consules!«. Kaj pravi člankan, po vsem videzu srednješolski profesor in seveda — prepriran komunist?

Primerjal sem posamezne stavke dijaka-sedmošolca mariborske gimnazije s posameznimi stavki šolskih nalog sedmošolcev naše gimnazije. Kljub temu, da smo precej narazen, vendar toliko silenčnosti.

Dijak sedmošolec piše v slovenski nalogi z naslovom: »Kako se odzivamo kulturnim potrebam domačih pokrajine« sledete: Preživel smo tisti povojni čas, ki nam je z najrazličnejšimi frazami krojil življenje, ko smo videri pred seboj samo kramp in lopato, tako v vsak-

danjem življenju kot v literaturi. Isti dijak piše v nalogi z naslovom »Človek in svet« sledete: Danes si, jutri te več ni. Zato je brezpremembno vsako raziskovanje človeških misli, njegovega odnosa do življenja in bi to doseglo svoj pravim šele takrat, ko bi znanost zagotovila človeku kot osebi trajen obstoj.

Toda dalje! Dijakinja istega razreda piše: Nad vsem je občutje neke začasnosti. Danes ali jutri so vse drugače, potem pa imej se veljavne v smislu za smotorno delo!

Obupno bolna fantazija izzareva iz besed dijaka sedmošolca: Mati, danes je tvoj sin na grobišču in kdo ve, če ostane živ. Družba ga tare, mu kopje grob. Mati, podaj mi roko, dokler se zavedam, da sem s teboj! Daj mi moči, da ne padem v črno temo. Zbogom mati! Tvoj sin odhaja.

In nič čudnega ni, da neka sedmošolka pride do misli, ki jih izrazi v slovenski nalogi: Človek združne navdol in pada in nikjer ni odrešitne roke, ki bi se mu prežila v pomoč.

V ozjemu krogu smo se razgovarjali o teh nalogah. Bil je navzoč tudi profesor slovenskega jezika, ki je naloge popravljali in ocenjeval. In že tedaj (bilo je pred štirimi meseci!) je profesor zнал povedati, da ni to lokalni pojav. Tedaj mu tega nisem verjel, danes mu verjamem.

Ce pomislimo, da so ti dijaki-sedmošolci pričeli obiskovati gimnazijo v letu 1945 takoj po osvoboditvi, če nadalje pomislimo, da je ta profesor naistem zavodu že šest let, tedaj se moramo vprašati: Kdo je kriv, da je ta rod vzrasel v neodgovornosti pred družbo?«

Tako piše torej gospod T. Z. Izustili smo samo njegove priporombe, s katerimi očita predmetnim profesorjem, da bi moral naloge popravljati tudi smiselnino in ne smemo slovenično.

Vprašanje krvide, ki ga na koncu postavlja, pa ni tako enostavno. Ali naj bi bili samo dijaki in profesorji krivi, če je komunistični režim s svojim postopkom in politiko znal ubiti v mladini pokolenjih vso vero v življenje? Prečitajte se enkrat stavke, pa boste spoznali, kako težka odsoba zveni iz njih. Mladina vidi, kako se danes proglaša za sveto nekaj, kar se jutri brez posmisleka izpremeni in obojsia (n. pr. petletka, Sovjetska zvezda itd.), mladina čuti duševno temo in praznino, v katero jo hoče speljati totalitarizem, podzavestno tli v njej želja po svobodi, čeprav ji o tem nihče ni govoril. V mladem slovenskem rodu se zbirajo sile, raste napetost in prav nič se ne čudimo, da se režimovci zamišljajo v kljčico na pomoč, v strahu pred obojsobo, ki jo bodo prav te mladine glave, prei ali slej, a neizogibno nad njimi izrekli.

NOVICE z VIDEMSKEGA Pravica samo za Italijane!

Italija se je kumič v pretečenih stoletjih otresla unanjih gospodarskih in jih pregnala čez Alpe; ona se šteje še med mlade narode in njema se prave iskušnje glede mlinoranc. Kakor vsaki človek, takuo tudi vsak narod ima svoje posebne peče: narveni italijanska peča je ščivinom. Italijan spozna le samoga sebe; skuze ščipetu ščiviniza vidi vse italijansko.

Tukaj je Italija: ti si Italijan in zato ti muores guorit italijanskot, ti poreče minister, škof, karabinir in tudi navadni italijanski kumet v Benečiji, v Celovcu, v Ljubljani, na Dunaju, če kada kak italijanski Duce ponese konfine gor na Donavno.

Ce v preteklih časih Spanjolci, Njemci in Francuzi, ki so gospodarili po Italiji, bi bili tiste pameti, vsak rod bi blu muoro govorit drugi jezik; pa Spanjolcem, Njemicem, Francuzom še na pamet nje garnilo, de bi prepovedali italijanski jezik, še oni so pisali njih dekrete za Italijane le v italijanskem jeziku.

V novim maometanskim kraljestvu Tripolitanje so za otroke italijanske minorance ustavnili italijanske šole z italijanskimi učencami in italijanskimi bukvami; in ravno takuo v Eritreji, v Somaliji in povsod po svetu, kjer so italijanske minorance. V Afriki toda, kjer njemajo dvatausintljetne kristjanske kulture, ne zaperajo italijanskih otroci v turške šcole materna, jih ne slijijo, de postanejo Arabi. Kajšan rabej bi ratu dol po Italiji, če v »Canton Ticino« bi Svicerani parsilli italijanske otroci v njemške šole, v Istrij in Dalmaciji v hrvasko; vsa Italija bi bila po luhtu in na italijanskem parlamentu bi se ne govorilo o drugim kuo o nečovjeških, barbariskih kavčah, ki se djelajo Italijenom v Švici in Jugoslaviji.

Primorci smo z njim izgubili moža, ki nam je bil v najtežjih dneh najbljžji s svojo večno živo veseljim. Primorci smo z njim izgubili moža, ki je bil v najtežjih dneh najbljžji s svojo večno živo veseljim. Kadar ljeta 1934 angleški general Malte, ki je bila in je pod Anglijo, je izdau, na željo malteških nacionalistov, dekret, da naj se vpelje v šole in na urade malteški jezik, namesto italijanskega.

Nato objavlja poročilo tabelo, iz katere je razviden delež posameznih držav v zunanjih trgovini Jugoslavije. Iz tabele sledi, da so Amerika, Anglia Zahodna Nemčija, Italija in Avstrija poglaviti trgovci, s katerimi je tržila Jugoslavija. Na navedenih pet držav odpade 68 odstotkov jugoslovanskega izvoza in teh držav je prišlo 78 odstotkov izvoza. Na osnovi teh številki ugotavlja komisija: »Dejstvo, da jugoslovanska zunanjina trgovina sedaj obrnena na Zahod, je neizmerne važnosti in je obenem tudi dokaz za to, da je jugoslovanski prelom s Kremjem brez dvoma končnojavljen...«

Nato objavlja poročilo tabelo, iz katere je razviden delež posameznih držav v zunanjih trgovini Jugoslavije. Iz tabele sledi, da so Amerika, Anglia Zahodna Nemčija, Italija in Avstrija poglaviti trgovci, s katerimi je tržila Jugoslavija. Na navedenih pet držav odpade 68 odstotkov jugoslovanskega izvoza in teh držav je prišlo 78 odstotkov izvoza. Na osnovi teh številki ugotavlja komisija: »Dejstvo, da jugoslovanska zunanjina trgovina sedaj obrnena na Zahod, je neizmerne važnosti in je obenem tudi dokaz za to, da je jugoslovanski prelom s Kremjem brez dvoma končnojavljen...«

ZUNANJA TRGOVINA
Poročilo piše obsežno o tako imenovanih »gospodarskih reformah v poslednjih mesecih. Izgle-

OTON DIMITRIJ JERUC

Večerne pesmi

Pred kratkim je izšla v Louvainu v Belgiji zbirka slovenskih pesmi z naslovom »Večerne pesmi«. Napisal jo je mlad pesnik, katerega ime je še skoro nepoznano v sodobnem slovenskem pesništvu — Oton Dimitrij Jeruc. Sam je zbirko tudi izdal, v samozažobi.

Zbirka obsega štirideset pesmi in je razdeljena v pet ciklov: »Domov bi rad«, »V samoti«, »Hrepenevan«, »Ptice pojov in »Jesen prihaja«. Ze ti naslovov razovedajo vso preprosto doživetost njegove lirike, ki se ne zgleduje po kakih modernih vzorih in strujah, ampak prihaja naravnost iz srca in je v pravem pomenu besede notranje doživetva in občutena. Izraža predvsem najelementarnejše čustvo slovenskega človeka, ki je moral po svetu — domotožje. Kot noto nosi zbirka pesniški citat iz Tavčarjeve »Visoke kronike«:

»Zemlja domača — ni prazna beseda, del je mojega življenja, in če se mi vzame zemlja, se mi je vzelo tudi življenje.«

To čustvo preveva vso zbirko — čustvo domotožje po domovini, po življenju v domačem kraju, po materi in dekleti, ki je ostalo tam, nekej smed Kranjem, lepo Skojo Lokom, kakor prav. Tako je razdelitev na cikluse bolj formalna kar kar po vsebinsko upravičena in dosledna. Iz vsake pesmi diha prisinstvo, toplo čustvo, iz nekaterih močnejše, iz drugih slabje, nikjer pa ni praznega rimanja in nizanja verzov iz samega veselja nad zvenjenjem besed, pa naj je še tako suho in hladno. Spričo tega njegovega resničnega domotožja je laže razumeti tudi njegovo svetobolje, ki ga dihajo mnoge pesmi, ker je pa le drug izraz domotožje. Le predzadnji ciklus »Ptice pojov in »Jesen prihaja« je bolj izrazito ljubezenskega značaja, pravzaprav sanjanje in spominjanje na daljno dekle in izginuto srečo.

Sibkosti zbirke, ki jih predvsem opazimo, so formalnega značaja, posebno še jezikovne. Na splošno so pesmi gladko berejo in nekateri so tako vsebinsko kakor tudi oblikovno močno podobne narodnim pesmim. Pogosto pa naletimo v njih na neprjetno jezikovno in ritmično disonanco, in to navadno, prav v zadnjem verzu, ko bi priskovali, da bo zaključil pesem z močno in poglibljeno mislio ter z izdelanim verzom in tako dopolnil in poudaril razpoloženje, ki ga je vzbudilo v nas. Opaziti je, da pesnik ni imel mentorja, ki bi mu blu svetoval, mu vzgajal okus in izrazil ter mu pokazal po vširino umetniškega doživljanja, kar je spričo njegovega talenta, ki ni zaradi celo v tujini, daleč od izvirja slovenske besede, zares škoda.

Raznim drugim formalnim po-manjkljivostim pa so gotovo krive tudi težave, ki so v zvezi s tiskom v tuji tiskarni.

Vsekakor pa smo lahko veseli tega ščipa slovenskih pesmi, ki je nastal sredi tujine, a je vendar ohranil ves vonj in milino slovenske zemlje. Knjigo krasí nekaj dobrih risb z motivi slovenske zemlje, pa tudi risan pesnikov portret. Francis Jeza

Ram gredo naša sredstva?

Iz časopisa smo povzeli spet čudno vest, ki bo dvignila precej prahu v tržaških gospodarskih krogih, ki jim zares ne more biti lahko pri srecu, ko nekateri tako brezvesno upropaščajo naše gospodarstvo.

31. julija so v Miljah v ladjeti »Cantiere navale giuliano San Giusto« splovi 16-tonko ribiško ladjo »Speranza Adriatica«. Samo značilna imena, kajneda?

Ladjo so zgradili za čudovito »tržaško ustanovo »Ente giuliano autonomo di Sardegna in Fertilia« s sredstvi, ki jih je deloma dala na razpolago Zavezniška vojaska uprava. Izgleda, da smo Tržačani zares že nasičeni z vsemi dobrotnimi! Ladja pa ni namenjena za ribolov v tržaških vodah, ampak za lov v Trenskem morju.

Da gre res po dobičkanosne posle, dokazuje se dejstvo, da je ravateljstvo ladjetnici poklonilo omenjenemu »Ente giuliano autonomo di Sardegna in Fertilia« 4 petonske motorne ladje...

SUBID

Naša vas je bila popounoma začnana od Njemu in od laških Musolinijevih fašistov; tudi cerkov in farouž sta bila začnana. Sada je skorje vse spet razidano: cerkou je z lastno mamo, ki govoril o drugih šcole materna, jih ne slijijo, de postanejo Arabi. Kajšan rabej bi ratu dol po Italiji, če v »Canton Ticino« bi Svicerani parsilli italijanske otroci v njemške šole, v Istrij in Dalmaciji v hrvasko; vsa Italija bi bila po luhtu in na italijanskem parlamentu bi se ne govorilo o drugim kuo o nečovjeških, barbariskih kavčah, ki se djelajo Italijenom v Švici in Jugoslaviji.

Naša vas je bila popounoma začnana od Njemu in od laških Musolinijevih fašistov; tudi cerkov in farouž sta bila začnana. Sada je skorje vse spet razidano: cerkou je z lastno mamo, ki govoril o drugih šcole materna, jih ne slijijo, de postanejo Arabi. Kajšan rabej bi ratu dol po Italiji, če v »Canton Ticino« bi Svicerani parsilli italijanske otroci v njemške šole, v Istrij in Dalmaciji v hrvasko; vsa Italija bi bila po luhtu in na italijanskem parlamentu bi se ne govorilo o drugim kuo o nečovjeških, barbariskih kavčah, ki se djelajo Italijenom v Švici in Jugoslaviji.

Naša vas je bila popounoma začnana od Njemu in od laških Musolinijevih fašistov; tudi cerkov in farouž sta bila začnana. Sada je skorje vse spet razidano: cerkou je z lastno mamo, ki govoril o drugih šcole materna, jih ne slijijo, de postanejo Arabi. Kajšan rabej bi ratu dol po Italiji, če v »Canton Ticino« bi Svicerani parsilli italijanske otroci v njemške šole, v Istrij in Dalmaciji v hrvasko; vsa Italija bi bila po luhtu in na italijanskem parlamentu bi se ne govorilo o drugim kuo o nečovjeških, barbariskih kavčah, ki se djelajo Italijenom v Švici in Jugoslaviji.

Naša vas je bila popounoma začnana od Njemu in od laških Musolinijevih fašistov; tudi cerkov in farouž sta bila začnana. Sada je skorje vse spet razidano: cerkou je z lastno mamo, ki govoril o drugih šcole materna, jih ne slijijo, de postanejo Arabi. Kajšan rabej bi ratu dol po Italiji, če v »Canton Ticino« bi Svicerani parsilli italijanske otroci v njemške šole, v Istrij in Dalmaciji v hrvasko; vsa Italija bi bila po luhtu in na italijanskem parlamentu bi se ne govorilo o drugim kuo o nečovjeških, barbariskih kavčah, ki se djelajo Italijenom v Švici in Jugoslaviji.

Naša vas je bila popounoma začnana od Njemu in od laških Musolinijevih fašistov; tudi cerkov in farouž sta bila začnana. Sada je skorje vse spet razidano: cerkou je z lastno mamo, ki govoril o drugih šcole materna, jih ne slijijo, de postanejo Arabi. Kajšan rabej bi ratu dol po Italiji, če v »Canton Ticino« bi Svicerani parsilli italijanske otroci v njemške šole, v Istrij in Dalmaciji v hrvasko; vsa Italija bi bila po luhtu in na italijanskem parlamentu bi se ne govorilo o drugim kuo o nečovjeških, barbariskih kavčah, ki se djelajo Italijenom v Švici in Jugoslaviji.

Naša vas je bila popounoma začnana od Njemu in od laških Musolinijevih fašistov; tudi cerkov in farouž sta bila začnana. Sada je skorje vse spet razidano: cerkou je z lastno mamo, ki govoril o drugih šcole materna, jih ne slijijo, de postanejo Arabi. Kajšan rabej bi ratu dol po Italiji, če v »Canton Ticino« bi Svicerani parsilli italijanske otroci v njemške šole, v Istrij in Dalmaciji v hrvasko; vsa Italija bi bila po luhtu in na italijanskem parlamentu bi se ne govorilo o drugim kuo o nečovjeških, barbariskih kavčah, ki se djelajo Italijenom v Švici in Jugoslaviji.

Naša vas je bila popounoma začnana od Njemu in od laških Musolinijevih fašistov; tudi cerkov in farouž sta bila začnana. Sada je skorje vse spet razidano: cerkou je z lastno mamo, ki govoril o drugih šcole materna, jih ne slijijo, de postanejo Arabi. Kajšan rabej bi ratu dol po Italiji, če v »Canton Ticino« bi Svicerani parsilli italijanske otroci v njemške šole, v Istrij in Dalmaciji v hrvasko; vsa Italija bi bila po luhtu in na italijanskem parlamentu bi se ne govorilo o drugim kuo o nečovjeških, barbariskih kavčah, ki se djelajo Italijenom v Švici in Jugoslaviji.

Naša vas je bila popounoma začnana od Njemu in od laških Musolinijevih fašistov; tudi cerkov in farouž sta bila začnana. Sada je skorje

VESTI S TRŽAŠKEGA

ČUDNE IZJAVE

Dolgo časa smo se pritoževali, da nekateri zavezniki funkcionirajo ne pojmujejo pravilno tržaške vloge v sedanjem mednarodnem položaju, še manj pa položaj nas tržaških Slovencev.

Ni šlo pri tem za sklicevanje na množino pogodb in posebni tržaški statut, marveč za pritožbe nad konkretnim delovanjem nekaterih funkcionirjev, ki kljub našemu težkemu sedanjemu stanju niso v dovoljni meri pretehtali dolžnosti in odgovornosti zastopnikov zahodnega demokratskega sveta na našem ozemlju.

Tržaško gospodarstvo so na primer edenčko bolj vpregali v italijanski jarem. Da je šlo za protizakonito dejanje in za zločin proti tržaškim ljudskim koristim, o tem ni nikče dvomil. Vendar nismo si najmanj predstavljali, da bi se kdo obhal, da je pripomogel temu, da so s sredstvi ERP-ECA ustanove, namenjenimi dvigu tržaške blaginje, umetno dvigali italijanski gospodarski potencial v Trstu; te fonde na dokaj čuden način dodeljevali italijanskim gospodarstveniškom, ki so izčrpal že vse možnosti izčrpavanja italijanskih ERP-ECA sredstev; s tržaškimi fondi gradili ladje, ki so jih nato poklanjali Italiji; s temi zahodnimi fondi pospeševali naseljevanje italijanskih ribičev in drugih Italijanov na naši slovenski obali itd., itd.

Menimo namreč pri vsem tem izjave, ki jih je dal na poslovilnem sprejemu v Trgoveški zbornici g. Archibald Haraldson, bivši ravnatelj z gospodarstvo in finance pri ZVU. G. Haraldson je Američan in gospodarstvenik povrhu. Zato se tembolj čudimo njegovi diplomatski neslanosti. Po pozdravnem nagovoru, ki ga je imel predsednik Trgoveške zbornice Cosulich, in po izročitvi daril odhajajočem američkim funkcionarjem (med drugimi smo dali velik srebrni pladjen), je prišlo do diplomatskega incidenta, ki je presenetil vse navzoče tržaške gospodarstvenike in industrije, pa čeprav filialitljansko usmerjene.

G. Haraldson je po običajnih lastnih besedah g. Cosulicha in po prejemu srebrnega pladnja nežno izjavil, da odhaja iz Trsta na novo službeno mesto pri MSA ustanovi v Rimu z zavestjo, da je tudi sam mnogo doprinesel k temu, da pride Trst spet pod Italijo.

Dr. M. Stocca na Dunaju

Dr. M. Stocca, vodja Tržaškega bloka, se je mudil na počitnicah v Avstriji.

Izkoristil je to priliko, da je stopil spet v stik z avstrijskimi političnimi in gospodarskimi krogmi, ki jim je na srcu bodočnost Trsta.

Sprejet je bil tudi na predsedništvu republike in v zunanjem ministru.

Dr. Stocca, ki se je že vrnil v Trst, se bo v kratkem spet podal na Dunaj.

IZ NABREŽINE

Seji ožnjega občinskega odbora

Dne 24. julija se je prvič sestal novozvoljeni občinski odbor za opčino Devin-Nabrežina. Na seji je župan g. Josip Terčon med ostalim sporočil odboru, da je dobil od prisotnih oblastev zagotovo, da se bo v najkrajšem času začelo z izdanjem novega šolskega poslopja v Sempolaju in dveh občinskih stanovanjskih hiš, ene v Štivanu, druge pa v Nabrežini-postaji.

Tudi ustanova S.E.L.A.D. ima zato sporejne fonde, da lahko nadaljuje s svojim delom za ves mesec avgust.

Nadalje je odbor sklenil, da bo v nedeljo dne 27. julija obiskal naše malčke, ki so v občinski koloniji v Celiu d' Ovaro (Karnija), in se tako prepričali o splošnem delovanju kolonije ter o zdravstvenem stanju naših otrok.

Zupan je tudi podal poročilo o gospodarskem načrtu št. 10 za drugi semester 1952, katerega je ZVU odobrila in ki predstavlja sledenca občinske dela:

- Nabrežinska osnovna šola, 3. lot, 8.000.000 lir, predvideni stroški 36.166.410 lir; prejemanja dva lota 15 in 10.000.000;
- pokopalische v Sempolaju, 4. lot, 3.000.000 lir;
- dovršitev zdravniškega ambulatorija v Devinu 2.000.000;
- dovršitev novih občinskih hiš na nabrežinskem križišču 1 milijon lir;
- zvišanje novega nadstropja

Mislimo, da k temu ni treba nobenega komentarja.

Dodamo pa samo to:

Ko bo na dopustu v New Yorku ali kje tam v bližini, in ko bo ustavljenje siren Saturnije in Vulcanske ter drugih tržaških ladij, ki so jih Italijani nam ugrabil, naj se spomni Trsta in svojega deleža pri okniti našega gospodarskega in pomorskega potenciala.

Tedaj se bo verjetno zavedel, da bi bil žan, kot ameriškega diplomata, bolj častno, ko bi ne sprelj srebrnega pladnja tržaške Trgoveške zbornice kot protiuslužno za pogubno nediplomatsko delo na našo škodo in ne v njegovo zveličanje.

OTROCI DEVINSKE KOLONIJE S D D PRI KOPANJU

Nadebudna športna prireditev naših tržaških otrok v deviški koloniji

Deška kolonija v Devinu se je v nedeljo 3. avgusta kaj dostojno poslovila od domačinov in prelepega deviškega raja.

Kakšen živzav je vladal v naših otroških vrstah že od rane jutranje! Mnogi, tekmovalci predvsem, so se že davno pred skrščami, slavški in drugimi pevci zdramili. Pooldne pa se je na igrišču zbral več sto ljudi, da prisostvujejo tej prvi deviški olimpijadi.

Prireditev je počastil deviški župan Terčon, Slovensko dobrodelno društvo pa sta zastopala odbornica ga. Udočič v predsednik dr. Marc. Mlada revska grla so odpala načela za zaključeno športno prireditev sestavljeno koračnico, ki je viharno odmevala po igrišču in bližnjih borovih gozdlih.

Samo prireditev je otvoril ravnatelj kolonije dr. Birsa s prigodnim govorno. Nato se je pričelo tekmovanje v napovedanih disciplinah. Mladi tekači so v tekih in skokih napeli vse svoje sile. Videti je bilo, da gre zares. In tudi resnino smo odkrili ta dan nove moči, naše športnike, ki jim je treba le želite, da nadaljujejo na tej roti, ker kažejo krasne talente, ambicijo in prijedene telesne sposobnosti.

Prav živahn je bila prijateljska tekma med Severom in Jugom. Zmagali so podjetnejši Jugovci, ki pa so odločili tekmo že v prvem polčasu s soncem v hribu. Zato pa je Sever napadal ves drugi polčas in ustvaril sila košljive položaje pred nasprotnimi vrati, le žoga, ki je okrogla, kakor pravimo, ni hotele v gol. Sodil je nepristransko in z močnim osebnim poudarkom drobni Nevij Cepar. Jug je zmagal z 2 : 0.

V plavjanju so bile tekme že v soboto popoldne. V prekrasnem deviškem zalivu, ki je nekako dočlen za trajno kopališče deviške kolonije, je zmagal gibeni Rodela. Preplaval je v odličnem času in slogu obe progi 20 m in 40 m.

V tekih na 50 m in 100 m je zasenčen se je znova oglasil pevski zborček ter odpel občuteno več narodenje. Prevladovale so krščanki koračnike, šmentano budomušne, ki so se naiboli obnesle, kakor I. Jakob. Abraham pa tista vesela o Izidorju. Polžku in druge. Občuteno je zapel otočno Sljaj, sijaj sončnice in Dol in kraju.

Prireditev je zaključilo vlečenje vrvi: v boji je noseglo staro in mladovo. Ali vam niso zmagali naši malčki nad mnogimi debelušastimi predsedetnik? To vam je bilo nenehno smeha in zabave.

In končno, na smršno željo, so morali grljati revčki ponoviti svoj olimpijski himno, ki jo kar tu občuvamo:

PESEM DEVINSKE OLIMPIJADE

*Mi smo junaki korenjaki,
zato gremo odtočno v boj,
tu, prav na tei zeleni trati
olimpijke dan do koj.*

*Le glejte, glejte naše teke,
pa tudi skoke prav zares
v vis, v dal in še štafete,
ves svet se čudi nam bo vmes.*

*Le pride, pride naj kdor koli,
pomeri z nami ne za smehe,
mu ude res ne bomo strli,
pa pa premagan bo na tleh.*

*Bleščeci cilji naših tekem,
svetite nam odslej v vis!
Prisegamo rodu ljubezen,
slovenskemu na vekomaj!*

Skupno tržaško romanje v Padovo-Benetke

Zupan je poročil, da je z odlokom ZVU povisila plača župnikoma v Sempolju in Nabrežini za 50 odstotkov z veljavnostjo od 1. julija 1951.

Občina je postavila tudi dva čuveja za vinograde.

Dne 5. t. m. so odpotovale deklince v občinsko kolonijo v Cella di Ovaro. Dečki so že vrnili s počitniškega letovanja v istem kraju.

Uradne ure pisarne SDZ v Trstu

S 1. avgustom je organizacijski tajnik SDZ odpotoval in zato svoje dolžnosti ne izvršuje več.

Uradne ure pisarne Slovenske demokratske zveze v ulici Machiaveli 22-II so dnevno od 9. do 12.30.

Tudi mi priporočamo našim bra-

tem

cem in prijateljem, naj se udeležijo tega skupnega romanja. Kakor se vidijo po sporedu, je obisk v Padovi na grobu sv. Antonia bolj verskega značaja, popoldanski obisk v Bevkah pa že bolj izlet.

Tako pobudo naših duhovnikov pozdravljamo, saj je zelo koristna v vsakem oziru. Kdor se misli romanja udeležiti, naj se pravočasno prijaví!

DROBNA UGOTOVITEV

Kakor znamo, je bila v sredo 24. julija v Trstu spominska svečanost ob 32. obljetnici požiga Narodnega doma v Trstu. Svečanosti so se udeležili predstavniki vseh slovenskih prostovrh organizacij, razen kominformistov. O tem smo poročali obširno zadnjih in prav tako je o tem obširno poročalo tudi Primorski dnevnik. Toda ljubljanski časopisi so napravili majhno, a značilno razliko: niti besede ne povedo o tem, da je na pravoslavlju govoril tudi prof. Jože Peterlin kot zastopnik katoliške Slovenske prosvetitelstva. Najboljši izbor slovenskih ravnijic je pripadel Ediju Košutu, Ediju Furlanu je pa obiskal Zoran Češko s svojo »Kanglicco«. Ambiciozni Kržmančić si je vpletel na svoje bohotone prsi »Nageljček«, mično zbirko novelic. Egidi Košuta je bil za »Love na mikrobes«. Ko bi ih v bodočem življenju posnema! Marjan Sekulić pa se bo lahko vzpel v mično igrico »Jurček«.

Posebno svečan trenutek je nastopil, ko je zasluni predsednik društva izročal zmagovalcem nagrade. Te so bile v obliki lepih knjig. Pri tem je dr. Marc našel za vsakega očetovske besede, ki so jih prisotni vsakokrat pliskali, saj so mladi tekmovalci tudi to priznajo zasluzili. Rodela je prejel knjigo »Kozliček rdečegobček«, mikavno deško berilo, ki ga bo oplemenilo. Najboljši izbor slovenskih ravnijic je pripadel Ediju Košutu, Ediju Furlanu je pa obiskal Zoran Češko s svojo »Kanglicco«. Ambiciozni Kržmančić si je vpletel na svoje bohotone prsi »Nageljček«, mično zbirko novelic. Egidi Košuta je bil za »Love na mikrobes«. Ko bi ih v bodočem življenju posnema! Marjan Sekulić pa se bo lahko vzpel v mično igrico »Jurček«.

Slovenska demokratska zveza iz Nabrežine javlja občinstvu, da bo 31. avgusta priredila izlet z avtobusom v Ravasletto. Reflektanti naj pravočasno javijo svojo udeležbo.

Odbor

Izlet v Ravasletto

Slovenska demokratska zveza iz Nabrežine javlja občinstvu, da bo 31. avgusta priredila izlet z avtobusom v Ravasletto. Reflektanti naj pravočasno javijo svojo udeležbo.

Odbor

Radio Trst II
306,1 m ali 980 kc-sek
NEDELJA, 10. avgusta: 9.00 Kmetijska oddaja. — 11.30 Oddaja za najmlajše. — 12.15 Od melodije do melodije. — 13.00 Glasba po željah. — 18.00 Novice iz delavskega sveta. — 19.00 Iz filmskega sveta. — 20.30 Športna kronika. — 21.30 Izbrana lirika. — 21.40 Mozart: DON JUAN - 1. dejanje.

PONEDELJEK, 11. avgusta: 13.30 Kulturni obzornik. — 19.00 Matična pripoveduje. — 20.00 Slovenski motivi. — 21.00 Književnost in umetnost. — 22.00 Mozart: DON JUAN - 2. dejanje.

TOREK, 12. avgusta: 13.00 Glasba po željah. — 18.15 Koncert bartonista Marijana Kosa. — 20.30 Aktualnosti. — 21.00 Dramatizirana povest - H. G. Wells: V KRALJESTVU MRAVELJ.

22.00 Rimski-Korsakov: Scherezada.

SREDA, 13. avgusta: 13.30 Kulturni obzornik. — 19.00 Zdravniški vedež. — 20.00 Koncert zborja Igo Gruden iz Nabrežine. — 20.30 Sprejemi po morju. — 21.00 Rahmann: Konec št. 2.

CETRTEK, 14. avgusta: 13.00 Slovenski motivi. — 19.00 Slovenčina za Slovence. — 20.00 Prijeljubljene melodije. — 21.00 Radijski oder - Fran Lipah: GLAVNI DOBITEK, igra v treh dej. na Večerne melodije.

PETEK, 15. avgusta: 9.00 Gershwin: Koncert za klavir in orkester. — 13.30 Glasba po željah. — 17.00 Radijski oder - Kurt Goetz: PO-KOJNA TETA, vesela enodejanica. — 19.00 Osebnosti in usode naših dni. — 20.30 Tržaški kulturni razgledi. — 20.40 Chopinovi valčki in mazurke.

SOBOTA, 16. avgusta: 13.00 Sramel kvintet in pevski duet. — 13.30 Kulturni obzornik. — 19.00 Pogovor z ženo. — 20.00 Cajkovski: Hrestač. — 21.00 Malo za šolo - malo zares. — 22.30 Večerni ples.

SPOŠTOVANA

UNIVERSALTECNICA - Trst

Nekaj mesecev je poteklo, odkar imam električno pralnico AEG, ki sem jo pri Vas nabavila. Zato Vam lahko sporočim, da sem z njo popolnoma zadovoljna.

Odkar sem ta stroj spoznala, si svojega gospodinjstva brez istega ne morem več zamisliti.

Prisreno se Vam zahvaljujem.

MARIJA LUSSI
ul. Ponziana, 5

S